

Voor Jenny

De Kapitein had een uitzondering gemaakt. Voor haar. Hij had het voor haar gedaan, deze bijzondere vrouw. De laatste weken had ze een speciaal plekje veroverd in zijn hart. Dat had haar man ook, maar die was er niet meer. De kapitein voelde zich alsof hij voor deze vrouw moest zorgen. Er was ook geen andere oplossing mogelijk, want ze gaf daarvoor geen ruimte. Sophia heette ze en haar mans naam was Charles.

Vanaf dat ze aan boord kwamen leek het alsof de wereld mooier werd; nog zonniger door hun aanwezigheid. Ze waren goedlachs, maakten met iedereen een praatje en bewaarden daarbij toch afstand. Ze liepen altijd hand in hand. Niet dat kleffe van een net getrouwd echtpaar, maar de houding van twee mensen die al jaren met elkaar doorbrachten en een diepe band hadden. Die speciale band die je vaker zag bij een stel dat al heel lang bij elkaar was.

Het met elkaar vertrouwd zijn spatte eraf. Ze onderbraken elkaar nooit; vielen elkaar niet in de rede zoals lang getrouwde stellen dat wel deden. Ze waren een stel maar hadden ook hun eigen waardigheid behouden.

Het was een mooi echtpaar, niet met gladgestreken hoofden van de botox. Je zag hun rimpels, de kraaienpootjes rondom de ogen en de groeven die mensen rond hun vijftigste behoren te hebben. Zij met blonde haren en heldere blauwe ogen. Hij donker haar met bruine ogen. Beiden hadden een goed figuur. Natuurlijk zag je dat ze al op leeftijd waren, het waren geen strakke teenagers meer. En buiten, in het zonlicht, zag je dat Sophia haar haarkleur wat valer werd. Maar nog steeds een volle bos haar. Bij Charles zag je dat zijn haar wat dunner werd, maar niet het kale van sommige andere oudere heren. En ook al was zijn haar dunner, hij had zijn hoofd niet laten kaalscheren.

Een keer aan tafel, vertelde Sophia dat zij dat niet wilde.

'Nee, voor mij geen man zonder haar. Geen kaal hoofd naast mij in bed.'

De kapitein was nog jong, met een volle bos krullend haar en voelde zich niet aangesproken, maar een collega van hem kreeg een rood hoofd. Maar voor dat hij reageerde legde zij haar hand op zijn arm en zei:

'Hoewel sommige mannen het kunnen hebben. Je hebt geen enge bobbelige dooraderde schedel en je profiel komt mooi uit, prachtig. Het is een plezier om naar je te kijken. Vooral met die bijzondere snor van je.'

De kapitein wist niet of zij het meende, maar haar woorden klonken oprecht. Hij hoorde de roddels die er altijd tijdens een cruise waren, maar niemand zei ooit een lelijk woord over Sophia en Charles. En zij zeiden ook nooit een kwaad woord over de andere gasten. Hij kon zich ook niet herinneren dat ze over andere mensen spraken. Het was een stel dat iedereen graag zag komen en waar iedereen een voorbeeld aan kon nemen.

Ze zwommen elke morgen een paar baantjes waarna hij haar rug liefdevol afdroogde. Er werden ook dan praatjes gemaakt met de andere gasten. Ze kenden niet iedereen op de boot. Wat niet vreemd is want het cruiseschip had tijdens deze reis ruim 2600 gasten aan boord.

Ze kwamen niet in het casino maar sloegen geen enkele avond over om te dansen. Hij in een prachtig kostuum en zij in een galajurk.

'Alsjeblieft, niet in de kou van de koelcel,' smeekte ze de kapitein. Hij keek naar haar met verdriet omfloerste ogen.

'Het is volgens de regels,' antwoordde hij. Ze zaten in haar kajuit waar hij naartoe was geroepen door een van de pursers. De dokter en hij hadden haar het protocol uitgelegd als iemand op zee stierf.

'Mijn man had een hekel aan kou,' zei ze terwijl de tranen over haar gezicht rolden. De dokter reikte een tissue aan dat pakte ze en verfrommelde het in haar handen, gebruikte het niet om de sporen van haar verdriet weg te poetsen.

'Wilt u iets waardoor u zich wat rustiger voelt,' vroeg de dokter en haalde een injectienaald en een flacon uit zijn dokterstas die naast hem op de grond stond. Zonder haar reactie af te wachten begon hij de naald te vullen. Hij liep naar haar toe en vroeg haar om haar mouw op te stropen.

'Nee,' zei ze ineens met luide stem. 'Hij heeft al dit verdriet verdiend. Ik ga mezelf niet laten verdoven door jullie.' Er werd geklopt en de dokter deed de deur open, er kwamen twee pursers binnen met een rijdende brancard. Ze ritsten een donkere lijkhoes open en legden die naast de man op de grond.

Sophia begon nog harder te snikken en sloeg de mannen toen ze haar man wilden optillen. 'Ga weg,' gilte ze en bleef de beide mannen slaan. 'Ik wil dit niet. Wegwezen jullie.' De mannen deinsden van haar weg toen ze hen furieus sloeg. De lijkzak moest het ook ontgelden, die smeedte ze de kajuit door. Ineens zakte ze in elkaar, naast haar man op de grond, sloeg haar armen om hem heen en snikte als een klein kind. De dokter wenkte de twee pursers om weg te gaan. Hij gebaarde dat ze de brancard en spullen moesten laten staan.

'Natuurlijk heeft hij uw verdriet verdiend. We waren de laatste weken getuige van uw liefde voor elkaar en willen u niet beletten in uw rouw. Grote liefde betekent een groot verdriet als een van de geliefden wegvalt,' zei de dokter.

'Ik wil een zeemansgraf voor hem,' snikte ze hartverscheurend terwijl ze haar man in haar armen wiegde alsof hij haar kind was.

'Dat kan niet,' zei de Kapitein.

'Ik begrijp het niet,' was Sophia haar reactie. 'Hij hield van de zee, we hebben het er ooit over gehad dat hij wel een zeemansgraf wilde.'

'Er zijn regels,' zei de Kapitein.

'Het was zijn hart,' zei de dokter alsof hij zo het gesprek in andere banen wilde leiden. Het haalde niets uit. Sophia bleef zeggen dat ze niet wilde dat ze het ontzielde lichaam van haar man meenamen. Ze wilde hem dan nog liever hier in de kajuit houden. En om haar woorden te onderstrepen tilde ze het lichaam van haar man op en sleepte hem naar het bed. Ze sloeg de handen van de Kapitein en dokter weg toen ze haar wilden helpen met dit moeizame karwei. Met hun handen slap langs hun lichaam keken ze toe hoe ze haar man met moeite op het bed kreeg. Toen hij lag kroop ze naast hem en legde haar hoofd op zijn borstkas.

'Ga weg,' riep ze ineens dwingend. 'Laat me.'

'We komen over een half uurtje weer even bij je kijken,' zei de dokter en griste zijn tas van de grond. 'Ik begrijp helemaal dat zijn dood onverwacht is. Maar het gebeurt dat een mens, ondanks dat we het nog lang niet verwachten, ineens er niet meer is.'

'Ja,' vulde de Kapitein aan en in een flits zag hij Sophia voor zich in de dieprode lange jurk die ze gisteren tijdens het galadiner aan had gehad, haar man droeg een zwarte smoking met een roomwit overhemd dat zijn donkere kleur had benadrukt. Ze waren gisteravond prachtig. Een levenslustig stel. En nu? Hij begreep hoe moeilijk dit voor haar moest zijn. Hij volgde de dokter naar de deur. 'Neem op je gemak afscheid. We praten straks verder.'

Ze deden de deur achter zich dicht nadat ze haar kajuit verlieten. In de gang haalde de dokter zijn schouders en wenkbrauwen op:

'Ik heb geen idee wat we hiermee aan moeten.' Hij borg de injectienaald die hij nog steeds in zijn hand hield op in zijn tas. 'Normaal zijn mensen zo in shock dat het niet moeilijk is om het stoffelijk overschot mee te nemen.'

'In al die jaren dat ik vaar heb ik dit niet eerder meegemaakt,' beaamde de Kapitein.

De dokter maakte het schouwrapport op. Hij stuurde, omdat er sprake was van een natuurlijke doodsoorzaak, een verklaring van overlijden af naar de behandelend huisarts van Charles. De Kapitein maakte de juiste papieren op voor de douane. En er werden praktische

zaken geregeld zoals instructies over de tafelsetting want die zag er vanavond heel anders uit. Aan het mortuarium werd gevraagd om twee andere pusers die het lijk konden ophalen gezien de eerdere aanvaring met Sophia.

Toen ze na een half uur met zijn vieren binnenkwamen lag Sophia nog steeds naast het ontzielde lichaam van haar man in bed.

Ze stond op, streek haar haren glad en zei met een betraand gezicht tegen de Kapitein:

'Hoe kunnen we zijn zeemansgraf verzorgen. Ik heb begrepen dat we het lichaam moeten verzwaren en er een speciale kist nodig is. Is dat allemaal aan boord.' De Kapitein keek haar aan:

'Ik heb u toch duidelijk gemaakt dat het niet kan?'

'Alles kan,' zei ze. 'Als we maar willen. Dit is wat Charles had gewild. Hij verdient dit en zo is het hoe we het gaan doen.' De Kapitein keek naar de dokter en de pusers, zocht steun bij ze. De dokter haalde weer zijn spuit uit de tas.

'Nee,' zei Sophia. 'Dit hebben we al eerder besproken. Ik wil geen rustgevend middel. Wat ik wil is fatsoenlijk afscheid nemen van mijn man op die manier zoals hij dat zou hebben gewild.'

'Er zijn protocollen,' verweerde de Kapitein zich.

'Wacht even,' zei Sophia en liep naar de tafel. Ze zocht tussen de papieren die daar lagen en haalde een brief tevoorschijn. 'Ooit hebben wij een levenstestament opgemaakt waarin staat wat we van elkaar verwachten na onze dood.' Ze overhandigde de papieren aan de dokter. 'Leest u dit maar door en let vooral op onze wensen met wat er moest gebeuren met ons lichaam als we doodgingen in het buitenland.'

De dokter las het papier door en gaf het daarna aan de Kapitein. Het stond zwart op wit: "Als ik ergens in het buitenland, waar dan ook ter wereld, kom te overlijden, laat me daar dan. Ga niet slepen met mijn lichaam, maar laat me daar."

'Er staat niets over een zeemansgraf,' sputterde de Kapitein tegen.

'Wel "waar ook ter wereld". Dat staat er!' Reageerde Sophia. En weer begon zij onbedaarlijk te huilen.

Uren praatten ze nog op haar in, maar ze bleef bij haar eerder ingenomen standpunt. Ze wilde niets eten, niets drinken. Ze week niet van de zijde van haar man alsof ze bang was dat ze zijn lichaam weg zouden halen als ze even de kajuit zou verlaten.

Het duurde twee dagen voordat ze tot een oplossing kwamen. Er moest ook wel een oplossing komen, want zodra de deur openging van de kajuit rook je de urinelucht die Charles had achtergelaten; het stonk onmiskenbaar naar rotte vis. De Kapitein moest er niet aan denken wat de lucht zou zijn zodra het lichaam verder begon te ontbinden. Hij vroeg zich af met welk schoonmaakmiddel te zijner tijd de kajuit schoongemaakt moest worden zodat nieuwe bewoners niet hun neus zouden ophalen als ze hier binnenstapten. Want dat was al wat de dokter en hij deden als ze naar haar toe gingen om te overleggen.

Het werd een zeemansgraf. Het lijk werd in een verzwaarde kist gelegd, maar nog wilde Sophia niet dat ze de kist de kajuit uitdroegen. Ze gaf daarvoor pas toestemming toen het tijd was voor het afscheid.

Het moest 's nachts gebeuren als de meeste gasten al in bed lagen. De Kapitein wilde geen precedent scheppen. Ook werd afgesproken dat Sophia niet meer uit haar hut zou komen. Er zou worden gezegd tegen andere gasten die naar haar en haar man vroegen dat ze ziek waren. Ook zou Sophia als eerste van boord gaan zodra ze thuis kwamen. Ze ging met deze voorwaarden akkoord.

En daar stonden ze in het midden van de nacht op een van de laagste dekken. Zij had de dieprode lange jurk aan die ze had gedragen de avond voordat Charles stierf. Ze had haar haren opgestoken en zich zorgvuldig opgemaakt. Ze zag eruit alsof ze op een feest was in plaats van bij het afscheid van haar man.

De Kapitein wilde wat zeggen toen de kist overboord werd gezet, maar met een dwingend handgebaar maande ze hem tot stilte en zei zelf:

'Het is pas op het uur van scheiding dat we de diepte van een liefde inzien.' Ze draaide zich daarna naar de Kapitein, de dokter en twee pursers. 'Dit waren woorden die lijken op wat Kahlil Gibran ooit schreef. Een van de geliefde dichters van Charles.' Zonder nog iets te zeggen liep ze weg. En ze zagen haar pas weer toen ze 's morgens vroeg van boord ging, vijf dagen later.

Er stond een rouwwagen aan de kade. Ertegenaan geleund stond een slanke gesluierte vrouw in het zwart. Ze bekeek alle gasten die van boord kwamen en wachtte totdat alle gasten van boord waren. Toen kwam ze de loopplank oplopen en stond stil voor de Kapitein. De dokter stond naast hem. Ze trok een van haar zwarte zijden handschoenen uit en reikte de Kapitein haar hand.

'Mevrouw van Haanen is mijn naam. Onze huisarts was zo attent mij op de hoogte te brengen,' zei ze vriendelijk. Met een wezenloze blik keek de Kapitein haar aan. Ze bleef vriendelijk kijken en zei:

'Ik kom voor het stoffelijk overschot van mijn echtgenoot, Charles van Haanen.'